

Chapter 1 Building democracy and a better future og Europe for working people

Peggy Hessen Følsvik, LO Norway

Gode fagforeningskamerater!

Arbeidsfolks rettigheter er under angrep over store deler av Europa.

Arbeidsledighet og løsere tilknytning til arbeidslivet biter seg fast og brer om seg.

De ytterliggående høyrekreftene i mange land utnytter folks desperasjon og manglende tillit til systemet.

Da ligger vårt håp i å få det europeiske arbeidslivet tilbake på rett spor. Europa trenger en ny og mer sosial agenda, der folks rett til et anstendig liv og en jobb å leve av må være førende.

Når folks stemmer blir hørt, og det grunnleggende i deres liv er på plass, da mister også de mest ekstreme kreftene sin oppslutning.

Og gode venner; vi får ikke til en bedre europeisk integrasjon uten at de grunnleggende sosiale rettighetene likestilles med de fire friheter i Europa.

Europeiske regler må ikke føre til et press på nasjonale regler. Det må være minsteregler på europeisk nivå som gir rom for nasjonale tilpasninger og bedre beskyttelse for arbeidstakere i alle land der vi kan få det til. Europa skal ikke bygge taket, Europa skal bygge gulvet. Og ILOs kjernekonvensjoner må være bunnplanken i dette systemet.

Implementeringen av det indre marked og de fire friheter har reist mange uforutsette problemstillinger, både rettslig og politisk.

Dette ser vi på flere områder som er av stor betydning for den nordiske modellen, som jo bygger på et velorganisert arbeidsliv med relativt høy organisasjonsgrad.

De fire friheter kan komme i konflikt med grunnleggende faglige rettigheter og nasjonal lønnsdannelse.

Regler for samspillet mellom stat og marked påfører medlemslandene byråkrati og legger opp til et privatiseringspress som ikke er av det gode for arbeidstakerne.

Arbeidet med å regulere offentlig sektor må gi større spillerom for nasjonal beslutningsmyndighet.

Det finnes også et spenningsforhold mellom EU/EØS-retten og bruk av arbeidskamp. Det har vi sett eksempler på i den svenske Laval-saken og i andre sammenhenger. I Norge underkjente Høyesterett for to år siden en varslet boikott hvor kravet var å gjennomføre en over 100 år gammel tariffavtale for losse- og lastearbeidere. Høyesterett mente at boikotten, som var det eneste faglige virkemiddel i saken, var i strid med etableringsreglene i EØS-avtalen.

Dommen er klaget inn for EMD som brudd på organisasjonsfriheten i EMK artikkel 11, og vi fikk nylig vite at EMD ber Norge besvare klagen.

Dette er en sak som berører forholdet mellom EMK/ILO reglene på den ene side, og økonomiske friheter på den andre side, og utfallet av saken får betydning for en samlet europeisk fagbevegelse.

Alle medlemsland kan inngi innlegg i saker for EMD og vi vil be om støtte fra dere: Vi ønsker at deres regjering gir innlegg til støtte for vårt syn om at arbeidsgivers økonomiske interesser, eller etableringsregler, ikke er tilstrekkelig til å begrunne inngrep i en arbeidskamp eller krav om tariffavtale.

Hvis vi ikke får en slik avklaring i EMK, kan denne problematikken bare ordnes opp i gjennom en traktatendring eller sosial protokoll i EU.

Vi ønsker at DEFS står samlet bak ett hovedkrav:

Den europeiske menneskerettskonvensjon og ILOs kjernekonvensjoner må gis forrang hvis konvensjonene på noe punkt kolliderer med de fire friheter.

EU må ta ansvar for å opprettholde og styrke det organiserte arbeidslivet, for å demme opp mot populismen, og DEFS må jobbe for at kjernen i arbeidstakernes rettigheter som angår krav om tariffavtale og om nødvendig arbeidskamp må gis forrang i konkurransen med fri flyt.